

Terebessy L. Föld „Táj legyen táj, tengertől tengerig” című kiállításának megnyitójára

Szeretettel köszöntöm a tisztelt és kedves egybegyűlteket!
Három tételben osztom meg gondolataimat Önökkel.

Első tétel

Egy varázstárggyal a nyakamban állok itt, ez fog nekem segíteni, ez erősít meg engem, **Kiss Virágot** abban, hogy megnyissam Terebessy L. **Föld** kiállítását. Belegondolni is rossz, mi lesz, ha ezt most elrontom... Kiss Virág és a Föld... gondoljanak csak bele: a virágoknak szükségük van a földre, a föld jóindulatú táplálására, és hogy gyökereikkel megkapaszkodhassanak. Indián nevekhez hasonlatos nevek ezek, és ha valaki, hát én tudom, hogy jelentésük és jelentőségük is van. Hogy a név kötelez és meghatároz. Nomen est omen. Ahogy volt egy Kő Pál, és lánya, Kő Virág. Mint a mesében, mint a mesékben...

A **varázstárgyak** sajátossága, hogy jelentésük van. A **béka**, az úton kilapult kis semmiség, szopora kis kételtű lény. A *Jelképtár*¹ szerint a termékenység és az újjászületés egyetemes jelképe... boszorkányok állata, undorkeltő, de ha megcsókolja a királylány, akkor vonzó királyfivá válik: átok és áldás. Ebben a kis semmiségnek tűnő létezőben benne van az egyetemes. A kicsiben és apróban a mindenség. A mulandóságban az újjászületés... a **megcsendülő**, illetve **kilapult, kiterített** békák sorozatában a halandóság és az örökkévalóság, Terebessy Föld keze által tárgyiasulva, újjáteremtve, megtestesülve. Vonulnak, úton vannak, élnek és meghalnak és élnek és meghalnak, akár csak mi, emberek... forog a sorskerék.

Forog a sorskerék, az **Egethajlító Földhinták** egyszerre imamalmok, körhinták, csengő-bongó **hangszerek, játékszerek**, melyek felkeltik az ember kíváncsiságát. Ha megpörgetjük és kicsit belepiszkálunk, megzendül, a szabálytalanság a szabályos pályán egymásnak koccintja a csengettyűket, a hiba zenévé lesz, cseng, bong, majd lecseng... ahogy az életünk is. Még pörög, de már lassul, egyre ritkábban csendül... lassan leáll, míg újra nem indítja, meg nem perdíti valaki újra a sorskereket, az Egethajlító Földhintát imamalmát.

(Holnap lesz a születésnapom. Pár éve úgy alakult, hogy a születésnapomon adtam le a doktorimat. Közben éppen most költözöm, egyszer aludtam már az új helyen. **Két világ közti átjáróban vagyok**. Újjászületős lesz ez a születésnapom is, megpörgetem hát az imamalmot...)

Második tétel

Megpörgettem az imamalmot, az **Egethajlító Földhintát**. Carl Gustav **Jung** szerint a kör a psziché szimbóluma. Jung az ufójelenséget is a teljességet kifejező pszichikus tartalom projekciójaként magyarázta, melyet minden korban a kör szimbolizált.² **Föld és lélek** című írásában Jung azt írja a **kollektív tudattalanról** és az **archetípusokról**:³ „Más helyütt már megkíséreltem, hogy a tudattalan szerkezetéről általános képet adjak. Tartalmi, az **archetípusok** bizonyos mértékig a tudatos léleknek a mélyben rejtőző fundamentumai, vagy – egy másik hasonlattal – a gyökerei, amelyeket a lélek nemcsak a szűkebb értelemben vett földre, hanem egyáltalán a világba mélyesztett bele. Az archetípusok készenléti rendszerek, amelyek egyúttal képek is és emóciók is. Az agyszerkezettel öröklődnek, sőt ennek pszichikai aspektusát képezik. Egyrészt a legmakacsabb ösztönös előítéleteket formálják, másrészt viszont az elgondolható leghatékonyabb segítségek az ösztönös alkalmazkodás számára. Ha szabad ezzel a kifejezéssel élnünk, ők tulajdonképpen **a lélek khtonikus azaz földi, földből eredt és föld alatti része**, az a rész, amellyel a természethez van láncolva, vagy legalábbis amelyben a földdel és a világgal való kapcsolata a legkézzelfoghatóbbnak

tűnik. Ezekben az ősképekben lép fel talán a legvilágosabban az a hatás, amelyet a föld és törvényei gyakorolnak a lélekre.”

Archetipikus, mágikus, spirituális és szakrális ez a világ, amit Terebessy L. Föld kiállításán megjelenik. **Kozmikus lokátor**, így nevezi egyik objektjét. Ugyanakkor cseppet sem megközelíthetetlen, van itt kozmikus gumó, kozmikus diók és pergők, mindez a **Kozmikus Akusztikus Szellemi Mélységmérő Állomás** nevű teremben. Egy **spirituális játszótéren** vagyunk, ami nem csak passzív befogadásra, hanem aktív cselekvésre, játékra készítet. A homo ludens jól érzi magát itt, ez a szakrális tér egy nagy játszóház is lehetne egyben, ha a pandémia és a járványhelyzet nem korlátozna bennünket, és hozzáérhetnénk a csengő, bongó tárgyakhoz, melyek olyanok, mint ez a hal itt a nyakamban, egyszerre szobor is, egy hal, ahogy ezt mindenki láthatja. Terebessy Föld halai is megszólaltathatók, akárcsak a ludak, vagy a diók és más apró tárgyak. Ezek tehát hangszerek is egyben, **csengő-bongó**, vagy éppen **gong** hangjuk van, a mozgás, mozgatás és az ezáltal kiadott hang révén életre kelnek. A csengő hang pedig az égi, a mennyei, a Föld kincsének hangja... vagy maga a kincs.

Ezek az „érzetek” a Daniel Stern pszichológus által leírt **vitalitás affektusok**, Lénárd Kata pszichológus megfogalmazásában⁴ „**Vitalis folyamatokhoz (például lélegzés, elalvás) kötődő érzések, melyek alapvetően a ritmus, az aktivációs kontúr, az időbeli mintázat alapján értelmezhetőek, és leginkább dinamikus, kinetikus, mozgást kifejező szavakkal - például rebbenés, szétfolyás, lobbanás – és már én teszem hozzá, hogy csengés-bongás, gong – írhatók le.**” A kortárs tánc, kortárs zene és kortárs képzőművészet alapvetően épít ezekre a vitalitás affektusokra, amik révén pedig önmagunkat éljük meg, saját magunk érzékelése, a szelf-érzeteink aktiválódnak. Érzékeljük és megéljük, hogy vagyunk, létezőnk, és jelen vagyunk általuk az életünkben, **jelen a jelenben**. Itt és most... és ez az, amit nem lehet hazavinni. A pörgetés és csendülés egyszeri élménye itt van, jelen van és itt marad.

Harmadik tétel

Megpörgetem az imamalmot.

A nevekhez visszatérve nem vagyok egy Erdős Virág, bár az én családomban is van Erdős, sőt Pusztai, Zsámboki... és az óvodában a jelem pedig **fa** volt (nekem, a Virágnak)... szóval nem vagyok költő, de azért írtam egy rövid összefoglaló verset:

ÁTKELŐ

Terebessy L. Föld kiállításmegnyitójára

*Béka
Föld
Virág
Fa
indián név
egybecseng
imamalom
játszom
cseng bong
játszom
cseng bong zeng
játszom
cseng bong
gong
lecseng*

Béka
Föld
Virág
Béka

Kiss Virág PhD, művészetterapeuta
Budapest, 2020. július 7.

Jegyzetek

1 Hoppál Mihály, Jankovics Marcell, Nagy András, Szemadám György: Jelképtár, Helikon Kiadó, 2010.

2 C. G. Jung: Az ember szimbólumai, Gönczöl Kiadó, 2000, 251. old.

3 C. G. Jung: Föld és lélek, <http://mek.niif.hu/02000/02013/html/fold/index.htm>

4 Lénárd Kata: A kreatív folyamatok korai kapcsolati gyökerei. In: Pszichoterápia, 2005 dec. 14. 14. évf. 6. szám, 760-767. old.